

**MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

Warszawa, 07 września 2021 r.

Znak sprawy: DOS.zs.058.11.2021

Telefon: 22 623 22 90

E-mail:

Ernest.Nasternak@minrol.gov.pl

**Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP**

Dotyczy: Interpelacja w sprawie świadczeń emerytalnych tzw. dwuzawodowców (26382)

Szanowna Pani Marszałek,

W związku z interpelacją posłów: Pana Jarosława Rzepy, Pana Zbigniewa Ziejewskiego i Pana Stefana Krajewskiego z dnia 25 sierpnia br., w sprawie świadczeń emerytalnych tzw. dwuzawodowców, uprzejmie wyjaśniam co następuje:

Obowiązek opłacania składek na fundusz emerytalny rolników dla osób prowadzących gospodarstwo rolne wprowadzono po raz pierwszy, zgodnie z ustawą z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140). Obowiązek ten dotyczył także rolników tzw. „dwuzawodowców”, tj. osób, które prowadzenie gospodarstwa rolnego łączyły z zatrudnieniem poza rolnictwem. System ubezpieczenia społecznego dla rolników i system ubezpieczenia społecznego pracowników funkcjonowały niezależnie. Podwójne ubezpieczenie wiązało się z możliwością pobierania świadczenia emerytalno-rentowego w zbiegu, jeżeli uprawniony nabył prawo do świadczenia emerytalno-rentowego pracowniczego i rolnego z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego. W razie nabycia prawa do dwóch ww. świadczeń uprawnionemu wypłacano 1,5 świadczenia – świadczenie korzystniejsze co do wysokości w całości, a drugie w połowie. Emerytura lub renta rolnicza przyznawana była w wysokości najniższej emerytury pracowniczej z ewentualnymi zwiększeniami za wartość produktów rolnych sprzedanych jednostkom gospodarki uspołecznionej oraz za wartość gospodarstwa rolnego w przypadku nieodpłatnego przekazania tego gospodarstwa na rzecz Skarbu Państwa. Przekazanie gospodarstwa rolnego było jednym z warunków obowiązkowych do przyznania prawa do emerytury lub renty rolnej.

Ustawą z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 10, poz. 53), zniesiono zarówno obowiązek podwójnego ubezpieczenia dla rolników „dwuzawodowców”, jak i możliwość pobierania świadczeń emerytalno-rentowych zbiegowych. Wprowadzono rozwiązanie polegające na wzajemnym zaliczaniu okresów ubezpieczenia do uprawnień emerytalno-rentowych. W wyniku wprowadzenia powyższych zmian, świadczenie zbiegowe mogli uzyskać tylko ci rolnicy, którzy gospodarstwo rolne przekazali do dnia 31 grudnia 1989 r. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o niektórych warunkach funkcjonowania ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w 1990 r., termin ten został przesunięty do dnia 31 grudnia 1990 r. dla osób, które wnioski o świadczenie emerytalno-rentowe rolnicze złożyły do dnia 30 czerwca 1990 r.

Na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24), uległy zmianie zasady na jakich nabywane jest prawo od świadczeń emerytalno-rentowych, zaś co do zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie tej ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, początkowo uprawnionemu wypłacane było jedno wybrane przez niego świadczenie z zaliczeniem okresu podlegania w drugim systemie ubezpieczenia. Obecnie takie rozwiązanie dotyczy tylko osób urodzonych przed 1948 r., których nie objęła reforma powszechnego systemu emerytalnego realizowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. System ubezpieczenia społecznego rolników nie został zreformowany w ten sam sposób jak system powszechny i nadal jest oparty na zdefiniowanym świadczeniu, a nie na zdefiniowanej składce. Oznacza to, że świadczenia emerytalno-rentowe rolnicze mogą być finansowane w przeważającej części z budżetu państwa. Zaś emerytury pracownicze oparte zostały na zasadzie zdefiniowanej składki, a to oznacza, że są pochodną opłacanych składek bez udziału dotacji z budżetu państwa. Należy zaznaczyć, że dzięki tej zmianie osoby urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., mają wyliczany kapitał na indywidualnych kontach emerytalnych w ZUS, niezależnie od długości okresu podlegania ubezpieczeniu. Dzięki temu ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. otrzymają z ZUS po osiągnięciu wieku emerytalnego świadczenie emerytalne w wysokości odpowiadającej opłaconym składkom.

Z kolei osoby, które nie nabędą prawa do emerytury rolniczej, z uwagi na zbyt krótki okres posiadanego ubezpieczenia rolniczego (tzn. poniżej 25 lat), za okres opłacania składek do KRUS mogą ubiegać się o zwiększenie emerytury z systemu powszechnego o tzw. część rolną. Wysokość tego zwiększenia ustala ZUS w oparciu o określone w ww. ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników zasady ustalania wysokości części składkowej emerytury rolniczej (po 1% najniższej emerytury za każdy rok opłacania składek rolniczych), która odpowiada wysokości odprowadzonych składek.

Należy jeszcze wyjaśnić, że do istoty ubezpieczenia społecznego należy finansowanie świadczeń ze środków uzyskanych w wyniku opłacania składek. Granice usprawiedliwionych oczekiwań jednostek wyznacza założenie równowagi finansowej całego systemu ubezpieczeń

społecznych. Zakres i wysokość świadczeń z ubezpieczeń społecznych uzależnione są od zakresu dostępnych środków finansowych. Państwo ma obowiązek podjąć wszelkie działania w celu zapewnienia środków finansowych niezbędnych dla realizacji praw konstytucyjnych. Ubezpieczony musi jednak liczyć się z tym, że pozyskiwanie tych środków ma swoje granice ekonomiczne, a w konsekwencji państwo może być zmuszone do zmiany obowiązujących regulacji prawnych na niekorzyść, żeby dostosować zakres realizacji praw socjalnych do zakresu dostępnych środków finansowych w określonych warunkach ekonomicznych (por. wyrok z 22 czerwca 1999 r., sygn. K. 5/99, OTK ZU nr 5/1999, poz. 100).

Z poważaniem

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Ryszard Bartosik
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

Przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników

Do wiadomości: / Rozdzielnik:

KPRM

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych